

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus II. De pœnis Apostatarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

sum de anno 1587. Sanchez. cit. l. 6. c. 8. n. 107. Barbof. cit. n. 111.

783 Caterum, Religiosum justè, ac legitimo juris Ordine servato in carcerem conjectum, non posse fugere, etiam prætextu Superiorem suum accedendi, docet Cajetanus, Navarrus, Emanuel, & Sayrus relati apud Barbos. n. 12. qui simul adducit Bannez. 2. 2. q. 69. a. 4. existimantem, quòd talis possit fugere, non quidem ad vagandum, aut habitum dimitendum; sed impetrandam illius poenæ veniam à Superiore Prælato, vel à Romano Pontifice. Sed not. licet cæteris captivis sive secularibus, sive Ecclesiasticis è carcere, in quo jussu sui Superioris inclusi sunt, permillum sit fugere; certum tamen esse, censere Sanchez cit. à n. 12. id non procedere de Religiosis, qui suâ se libertate privarunt, excundi à claustro, vagandique.

Hoc tamen limitat ipse cum aliis; nisi poena capitis, mutilationis, ei Religioso foret imponenda; quia tunc naturale desiderium conservandæ vitæ præberet jus fugiendi, quod nullo Religiosi voto abdicatum est. 2. Si foret poena carceris perpetui injustè, aut non servato juris Ordine imposita, aut talis injustè gravatus nullo modo sibi consulere possit. 3. Licet poena foret justa, sed modus exequendi foret injustus, inique negando v. g. cibum vitæ sustentandæ necessarium, calorem, vel vestem in summo frigore, &c. 4. Si foret innocens in re, & solum Reus secundum allegata, & probata.

ARTICULUS. II.

De poenis Apostatarum.

784 POTTISSIMA quæstio est de poenis Apostasiæ ab Ordine Clericali, vel Religioso. Nam de poenis Apostasiæ à fide dictum est in præmissis; de poenis autem Apostasiæ ab Ordine ex professo agitur in titulo de majorit. & obed. Quæstio igitur 1. est, quæ poenæ decretae sint Apostatis ab Ordine Clericali? R. quod sequentes. Prima est, excommunicatio non lata, sed ferendæ sententiæ. Sic Abbas in c. 1. h. t. n. 3. Deinde est poena infamiæ ipso facto incurrendæ, ac durantis, durante Apostasiâ c. alieni 1. q. 7. Tertia poena est privatio privilegii Canonis, si dimissum habitum, & tonsuram non reassumat. De privilegio fori, aliqui negant, illud amitti in dicto casu, ducti, c. prætereà 1. h. t.

licet affirmant, si deposito habitu, ab Episcopo moniti, redire noluerint ad statum Clericalem ex c. In audientia 21. de sent. excommunicationis, junctâ in c. 1. h. t. V. liberari; licet alii hoc exponant de Clerico in sacris constituto. Not. autem 1. has poenas tunc locum habere, ubi *constiterit* de Apostasiâ ab Ordine Clericali; si enim solum infamari, vel suspecti sint de illa, quin debite probetur, compelli debere Ecclesiasticâ censurâ ad præstandam purgationem Canoniam, ut dicitur in c. Tue 3. h. t. Not. 2. Apostatas hujusmodi, posse incarcerationi, & affligi, dum dimissum habitum assument; si nolint, sub gravi custodia referari, ita, ut miseram vitam ducant. c. à nobis 5. h. t. quòd videtur intelligendum, si sint in sacris.

Quæstio altera est, quæ poenæ statuta 785 sint in Apostatas à Religione? R. quòd sequentes. Prima est, excommunicatio latae sententiæ, juxta Glos. in c. 2. Ne Clerici, vel Monachi in 6. V. ipso facto, & alios, qui se fundant in c. 2. h. t. sed hoc solum loquitur de professis temerè dimittentibus habitum, licet absque animo apostatandi. Igitur probabilius est, Apostatas à Religione (si non dimiserunt habitum, cum sine hoc stet Apostasiâ, ut dictum est supr.) non esse ipso jure excommunicatos ratione Apostasiæ; ita Sanchez c. l. 6. mor. c. 8. n. 20. & Glos. in c. 1. de temporib. ordinationi in 6. V. Apostata: per specialia tamen privilegia Religionum quarundam, veri Apostatæ excommunicantur. Secunda est, quòd tales Apostatae, qui durante Apostasiâ susceperunt sacros Ordines, etiam post poenitentiam, & reconciliationem cum suis Superioribus, non possint in illis, *realiter*, seu sic susceptis ministrare sine Pontificis dispensatione, ut dicitur c. Consultationi 6. & fin. h. t. ita Zoësius hic n. 4. ubi notat, Prælati injungi, ut fugitivos inquirent, & in Monasteriis suis recipi faciant, nisi scandalum obstat; tunc enim in aliis collocabunt; inobedientes faciant publicè denuntiari excommunicatos c. fin. de Regularibus, id, quod etiam statuitur ibi de ejectis injustè; nam qui legitime per sententiam sunt ejecti, aut dimissi, desinunt esse membra illius Ordinis, ut non censeantur Apostatæ, nec possint cogi reverti. Navarrus conf. 16. de Regularib. Hæc porro suspensio, ab exercitio sacri Ordinis in Apostasiâ suscepti, non necessariò supponit aliam censuram, ratione cujus

eam

eam incutrat, cum, ut patet ex textu, sufficiat, quod in Apostasia *sacrum Ordinem suscepit*. Caterum, si simul fuisset ligatus aliâ censurâ, & tamen suscepisset *sacrum ordinem*, incurreret quoque irregularitatem, ex c. *Cum illorum*, de sent. excommunic. V. Suarez tom. 5. in 3. p. d. 31. f. 6. à n. 1.

Ex dict. c. *Cum illorum*, deducitur 1. prohibitos ab exercitio sacri Ordinis in Apostasia suscepti, etiam prohiberi ab ascensu ad ordines superiores. Ratio sumitur ex eodem; quia, cum illis ibi exercitium, seu usus interdicitur, ratio datur: *Cum majora intelligantur illis prohibita, quibus vetita sunt minorâ; sed uti suscepto jam ordine, minus est, quam ad majorem ascendere*, ergo. Deducitur 2. talem Apostatam dispensatum à Pontifice, ut possit *uti* Ordine sacro suscepto in Apostasia, eo ipso etiam esse dispensatum in inhabilitate ascendendi ad majorem. Quia, quando dicitur, dispensationem esse *odiosam*, non esse extendendam ab uno separabilium ad alterum, intelligendum venit, quando ante dispensationem inhabilis erat ratione cujuslibet eorum secundum se; non autem, quando ad unum velut accessorium per se habilis erat, & solum inhabilis ratione alterius tanquam principalis; at in dato casu Apostata, ex hoc, quod *sacrum Ordinem* in Apostasia suscepit, non erat per se inhabilis ad recipiendum altiore ratione talis facti, sed solum, quod ei interdictus erat usus Ordinis sic suscepti, ut dictum est; ergo. Hanc secundam pœnam extendunt aliqui etiam ad casum Ordinum minorum durante Apostasia susceptorum; sed (si tales non incurrerent aliam censuram, puta, ob dimissum habitum, vel quid simile) possunt promoveri ad minores Ordines, quin ab eorum executione sint suspensi; quia de his non loquitur cit. c. 6. ita Sanchez cit. n. 26. Nam in cit. c. *fin.* sermo solum est de recipientibus in Apostasia *Ordinem sacrum*. Neque hoc evincitur ex c. *penult.* & c. *fin.* dist. 50. Nam illud solum loquitur de *agentibus pœnitentiam publicam*, non de Apostatis; istud autem solum dicit: *Apostatas ad Clericale officium non admitti jubemus*; quod est sententia tantum ferenda; non lata. Et quamvis opponi posset motus proprius Pauli IV. de quo supr. 1. qui Apostatas à religione, suspendit in perpetuum ab omni, *cujuscunque Ordinis Ecclesiastici executione. ab omni gradu, ab omnibus beneficiis obtentis,*

ac eorum fructibus, redditque inhabiles ad quoscunque gradus, & beneficia quæcunque impostertum obtinenda: censet tamen Sanchez cit. num. 36. illum motum proprium non esse receptum, & ita non habere vim obligandi.

Si quæras, an si Apostata à Religione, denuò ad eam redeat, & suscipiat Ordines etiam sacros, possit in illis, sine alia dispensatione ministrare, quantum est vi solius Apostasiae prius admittæ? R. affirmativè; ita Suarez tom. 5. in 3. p. d. 31. f. 6. n. 5. & alii. Nam Apostatis ratione Apostasiae non est interdictus usus Ordinis, nisi durante Apostasia suscepti, ut dicitur c. *fin.* h. t. at ite nulum Ordinem in Apostasia suscepit, ut ponit casus, ergo.

Tertiam pœnam aliqui dicunt, quod 786 Apostata à Religione, post emendationem, & reditum ad pristinam Religionem, non possit eligi in Prælatum, vel Superiorem desertæ Religionis, sed contrarium est probabilis; quia id nullo jure probari potest; ita Sanchez cit. l. 6. c. 8. n. 32. Si dicas in c. *per tuas*, de voto, Electus in Episcopum, postquam emisit votum Religionis, nec dum impletum, cogitur resignare; ergo multò magis professus eligi non poterit in Prælatum desertæ Religionis; quia gravius peccavit. R. decisionem antecedentis fundari non in culpa merè præterita, sed adhuc pendente; quia votum illud, ab Electo in Episcopum, nondum fuit impletum; in consequenti autem est culpa merè præterita. Plura super hac materia videri possunt in Decreto Tridentini sess. 25. de Regularibus.

Quinta pœna apostatarum à Religione 787 est, quod Monachi Apostatæ, & fugitivi possint apprehendi à Superiore ubique & extra territorium, etiam invocato auxilio brachii secularis, prout constat ex variarum Religionum privilegiis, de quibus Navarr. Commentar. 3. de Regularib. n. 50. & Pius V. in Bulla nostræ Societati concessa, de qua Compend. Privileg. V. *Apostata*, §. 5. His accedit sexta pœna: ut non gaudeant Religionis privilegiis, ex Trid. sess. 25. de Regul. c. 19. ibi: *quod si antea habitum spontè dimiserit, tanquam Apostata puniatur; interim verò nullo privilegio suæ Religionis juvetur*. Circa quod decretum not. 1. illud non loqui de Apostatis *utcunque*; sed de illis, qui *dimisso habitu* decedunt à Religione prætextu professionis suæ invalida. 2. Per verbum

verbum *juvetur* innui, ad eam poenam requiri sententiam Judicis.

ARTICULUS III.

De reiterantibus baptisma, ac eorum poenis.

788 **A**ltera pars hujus tituli est de Anabaptistis, seu illis, qui rebaptizant, vel se rebaptizari sinunt. Nam hæc rebaptizatio (nimirum baptismo semel ritè collato) expressè prohibetur in c. *non licet*, c. *cum itaque*, dist. 4. de Consecrat. & in Tridentino sess. 7. de Sacramentis in genere can. 9. & can. 11. de bapt. Item sess. 14. c. 2. intellige tamen de rebaptizante, vel rebaptizato *absolutè*. Nam ubi adest justum dubium de baptismo ritè suscepto, illum reiterare sub conditione, prohibitum non est. Et cum sæpè contingat, quibusdam nasci justum, seu prudens dubium de baptismo validè suscepto, quoad illos meritò reiterari potest, sed solum sub conditione, *si reverà prius validè baptizati non essent*. Ideo Cardinalis de Lugo in respons. moralib. dub. 1. n. 3. docet, baptismum, *in capillis collatum*, esse quidem probabiliter validum, posse tamen, & debere reiterari sub conditione. Et dubio 2. n. 4. resolvit, baptizatum à Ministro Calvinista, posse, & debere baptizari iterum sub conditione, si alicubi sint tales circumstantiæ, ut prudenter dubitari, aut formidari possit de defectu materiæ, vel formæ, aut intentionis debita. Imò Præpositus, & Sylvius volunt, ad reiterandum baptismum sub conditione, sufficere prudentem suspicionem de nullitate prioris. Quintanaduennas autem Tract. 1. singular. 1. n. 1. dicit: si Parochus, aut obstetrix fateantur, se ex pluribus, quos baptizarunt, circa aliquos, sibi communiter ignotos, intentionem non habuisse, omnes illos per totum illud tempus ab ipsis baptizatos, iterum baptizandos esse sub conditione. Singulari autem 9. n. 3. tenet, infantem, inter Catholicos expositum ad Ecclesiæ, vel alicujus domus valvas, cum appensa collo schedula, *baptizatum esse*, testificante; sub conditione rebaptizandum esse. Ratio omnium petitur ex maxima

necessitate baptismi ad salutem æternam, quæ; ubi prudens dubium est, de illo ritè accepto, cum citra ullam Sacramenti irreverentiam obtineri possit, per baptismi reiterationem sub conditione, non modo negligi non debet, sed positivè procurari.

Ex poenis autem culpabiliter reiterantium baptismi, prima est irregularitas, vi cujus ad Ordines, saltem superiores, promoveri non potest. Hæc poena afficit à fortiori ipsum rebaptizantem, cum afficiat etiam ejus Ministrum ut dicitur c. 2. h. t. intellige tamen, *si hujus peccatum sit publicum*; non autem, si occultum. Non afficit autem rebaptizantem *sub conditione* (licet inconsulto, & temerè agat) sed solum rebaptizantem *absolutè*, vel *scienter*, vel etiam *per ignorantiam crassam, & mortaliter culpabilem*; & si crimen, seu rebaptizatio sit publica. Sic Layman l. 1. tr. 5. p. 5. c. 2. à n. 1. juxta textum in c. 2. h. t. quod videtur admittere promotionem *in occulto*, non factâ mentione dispensationis; incurritur autem ipso facto per c. 2. h. t. ibi: *ad Ordines promoveri non valebit*, nullâ factâ mentione sententiæ; Zoësius hic n. 7.

Qui verò *scienter* sinunt se rebaptizari *absolutè*, simpliciter fiunt irregulares, ut ad Ordines Ecclesiasticos nullâ ratione promoveri possint, prout habetur in c. *confirmandum*, dist. 50. junct. Gloss. V. *rebaptizari c. Afros. d. 93. c. qui in qualibet* 1. q. 7. c. *Eos*. Dist. 4. de consecrat. Not. autem, quòd citati textus solum loquantur de *rebaptizantibus, & rebaptizatis*; non autem de illo, qui *confirmationem* bis dedit eidem, vel accepit; unde in hos prædicta irregularitas non est statuenda, ut colligitur ex c. *Is qui* de sent. Excommunicationis in 6.

791 Altera poena scienter rebaptizantis est, *depositio*, si Clericus sit; vel *excommunicatio*, si Laicus. c. *Eos, quos*, dist. 4. de consecr. & c. *ult.* dist. 51. & hæc de Jure Canonico: nam de jure civili tam rebaptizantes, quam rebaptizati, ultimo supplicio afficiuntur. l. 1. & 2. c. ne sacrum baptismum iteretur.